

ANETA CZARNA, CZESŁAW MIELCARSKI

***SALVIA GLUTINOSA* L. NA TERENIE POZNANIA**

*Z Katedry Botaniki
Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu*

ABSTRACT. The paper describes a new locality of the mountain apophyte *Salvia glutinosa* recorded in Poznań. Three patches of this species were found by the roadside near an alder forest, close to the Lake Rusalka. This is the first record of this species in the Wielkopolska region.

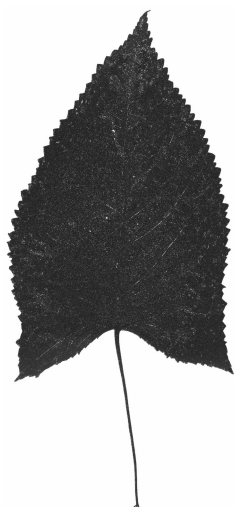
Key words: Wielkopolska, Poznań, *Salvia glutinosa*, vascular flora, ATPOL

Salvia glutinosa L. – szalwia lepka z rodziny jasnotowate (*Lamiaceae* = *Labiatae*) – jest gatunkiem pospolitym w Karpatach, rośnie również w Sudetach, pojawia się także na niżu, w jego południowej części, ku północy sięgając po Śląsk, Wyżynę Małopolską oraz Lubelszczyznę i Roztocze (Zajac 1996, Atlas... 2001). Na Lubelszczyźnie i Roztoczu jest gatunkiem rzadkim; występuje na śródleśnych przydrożach, w zbiorowiskach z klasy *Epilobietea angustifolii* (Fijałkowski 1994). Na obszarze Wielkopolski dotychczas nie notowana.

Szalwia lepka dorasta do 120 cm wysokości. Łodyga – zwłaszcza w górnej części – jest gruczołowato owłosiona i lepka. Liście są długoogonkowe, trójkątnie jajowate, zaostrome, w nasadzie sercowatooszczepowate (ryc. 1). Kwiaty są osadzone na długich szypułkach, a kielich jest gruczołowato kosmaty. Korona duża, 3-4 cm długości, barwy brudnojasnożółtej, wewnątrz brunatnoplamista. Rozłupki odwrotnie jajowate około 4 mm długości (Szafer i in. 1986).

Nowe, nieznanie wcześniej stanowisko *Salvia glutinosa* jest położone w granicach Poznania, przy południowo-wschodnim brzegu jeziora Rusalka (ryc. 2). Znajduje się w kwadracie ATPOL – BC98 (ryc. 3). Nowe stanowisko składa się z dość licznie kwitnących i owocujących okazów rosnących na skraju olesu, wzdłuż drogi prowadzącej dookoła jeziora Rusalka. Pomimo wcześniejszych dokładnych badań florystycznych prowadzonych na terenie Poznania, nie odzyskano stanowiska *Salvia glutinosa* (Jankowiak 1993).

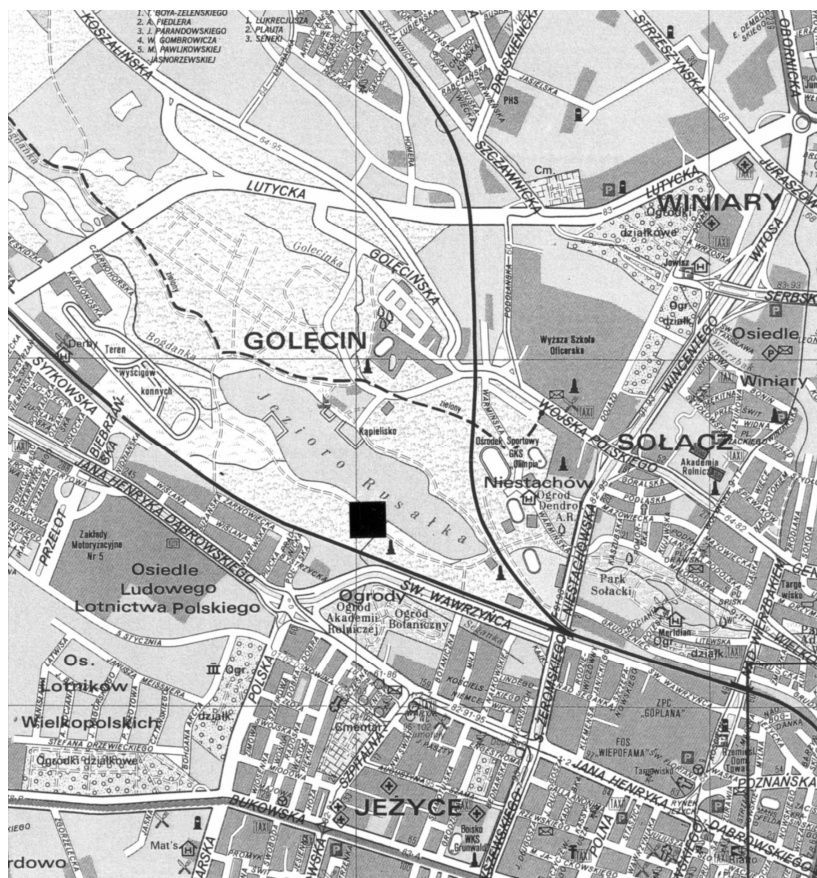
Stanowisko składa się z trzech skupień (I, II, III) położonych na śródleśnym przydrożu, wyraźnie oddalonych od siebie prawie o 150 m. Skupienie I – dość liczne i bardzo mocno ocienione przez *Sambucus nigra*, jest położone na przydrożu przy olesie.

Skupienie II – położone także przy olesie, po tej samej stronie drogi co poprzednie. Skupienie III – najliczniejsze, również usytuowane na przydrożu przy zaroślach olszowych, ale od strony jeziora. Żadne ze skupień nie wnika w głąb olesu. W celu pełniejszej charakterystyki taksonu wykonano spisy florystyczne dla wszystkich trzech skupień (tab. 1).

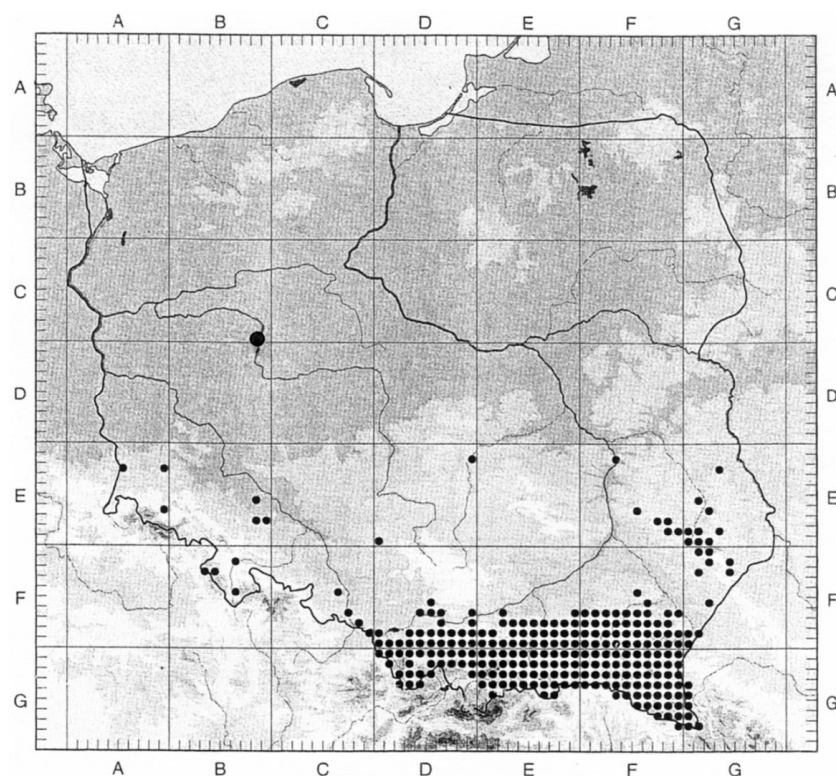
Ryc. 1. Pokrój liścia *Salvia glutinosa* L. na stanowisku przy jeziorze Rusałka w Poznaniu

Fig. 1. Leaf outline of *Salvia glutinosa* L. found near Lake Rusałka in Poznań

Ryc. 2. Lokalizacja stanowiska *Salvia glutinosa* L. nad jeziorem Rusałka w Poznaniu

Fig. 2. Location of a population of *Salvia glutinosa* L. near Lake Rusałka in Poznań

Ryc. 3. Rozmieszczenie *Salvia glutinosa* L. w Polsce (Atlas... 2001), uzupełnione
 Fig. 3. Distribution of *Salvia glutinosa* L. in Poland (Atlas... 2001), updated

Tabela 1

**Spisy florystyczne dla stanowiska *Salvia glutinosa* nad jeziorem Rusalka
 List of floristic records for the locality of *Salvia glutinosa* near Lake Rusalka**

Skupienie – Patch	I	II	III
Data – Date	13.06.2003	13.06.2003	13.06.2003
1	2	3	4
Powierzchnia (m) Area (m)	1 × 2	2 × 2	2 × 4
Pokrycie przez rośliny drzewiaste (%) Degree of cover by tree layer (%)	0	30	70
Pokrycie przez rośliny krzewiaste (%) Degree of cover by shrub layer (%)	90	30	60
Pokrycie przez rośliny zielne (%) Degree of cover by herb layer (%)	70	100	80

Tabela 1 – cd.

1	2	3	4
Warstwa drzewiasta – Tree layer			
<i>Carpinus betulus</i> L.	.	R	.
<i>Padus avium</i> Mill.	.	.	2.2
<i>Quercus robur</i> L.	.	R	.
Warstwa krzewiasta – Shrubby layer			
<i>Acer campestre</i> L.	2.1	.	.
<i>Cornus alba</i> L.	.	.	1.1
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	2.3	.	.
<i>Humulus lupulus</i> L.	.	.	1.+
<i>Rubus caesius</i> L.	.	.	1.1
<i>Sambucus nigra</i> L.	3.1	.	1.1
Warstwa zielna – Herb layer			
<i>Acer campestre</i> L. – juv.	.	.	R
<i>Alliaria petiolata</i> (M. Bieb.) Cavara & Grande	.	+	.
<i>Chaerophyllum temulum</i> L.	+	1.+	+
<i>Cirsium arvense</i> (L.) Scop.	.	.	2.1
<i>Fraxinus excelsior</i> L. – juv.	.	2.1	.
<i>Geum urbanum</i> L.	+	+	+
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	2.1	2.3	.
<i>Plantago major</i> L.	2.1	.	.
<i>Poa annua</i> L.	3.2	.	1.2
<i>Poa trivialis</i> L.	1.2	.	+
<i>Ranunculus repens</i> L.	1.2	.	.
<i>Salvia glutinosa</i> L.	1.3	2.3	3.3
<i>Taraxacum officinale</i> F.H. Wigg.	1.+	.	.
<i>Urtica dioica</i> L.	2.2	.	.

Nazewnictwo taksonów przytoczone w poniższym tekście przyjęto za **Mirkiem i in.** (2002). Materiał zielnikowy został złożony w zielniku Katedry Botaniki Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego – POZNB.

Literatura

- Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce. (2001). Red. A. Zając, M. Zając. Pracownia Chorologii Komputerowej Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Fijałkowski D.** (1994): Flora roślin naczyniowych Lubelszczyzny. Tom 1. Lubelskie Towarzystwo Naukowe, Lublin.
- Jackowiak B.** (1993): Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Poznaniu. Pr. Zakł. Takson. Rośl. UAM 2.
- Mirek Z., Piękoś-Mirkowa H., Zając A., Zając M.** (2002): Flowering plants and pteridophytes of Poland. A checklist. – Krytyczna lista roślin naczyniowych Polski. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.
- Szafer W., Kulczyński S., Pawłowski B.** (1986): *Salvia* L. W: Rośliny polskie. PWN, Warszawa: 581-584.
- Zając M.** (1996): Mountain vascular plants in the Polish lowlands. Polish Botanical Studies 11. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków.

SALVIA GLUTINOSA L. IN THE CITY OF POZNAŃ

S u m m a r y

A new locality of *Salvia glutinosa* was found near the south-eastern edge of the Lake Rusalka in Poznań (Fig. 2), in the ATPOL square BC98. The population is composed of three patches (about 150 apart) of numerous flowering and fruiting specimens, growing near an alder forest, by the road encircling the lake.

Adres do korespondencji: Aneta Czarna, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, ul. Wojska Polskiego 71 C, 60-625 Poznań, e-mail: czarna@owl.au.poznan.pl